

Maria Antònia Oliver Novel·lista

“El meu llenguatge particular no és mallorquí, és pancatalà”

Maria Antònia Oliver ha recuperat la paraula escrita: té uns contes nous a punt de publicar i la redacció d'una novel·la ben avançada • De moment, Club Editor ha tret una edició revisada del seu primer llibre • Text i fotos: Virgínia Mascaró

Ha revisat *Cròniques d'un mig estiu*, la seva primera novel·la, del 1970, per a una nova edició publicada el 2006. Què hi ha fet?

Hi he incorporat totes les coses que la censura em va treure. També hi havia una ampliació que em va suggerir Joan Sales per a la primera edició –tot el tema de la nena xi-nesa–, que finalment he deixat. També he donat l'obra a corregir a Llorenç Oliver, de la Universitat de les Illes Balears (UIB).

Com l'ha vist amb la perspectiva del temps?

He trobat que no vaig estirar més es braç que sa màniga. El que jo volia era explicar el món del turisme als anys 60 a Mallorca. El món que jo veia des de Manacor. El resultat va ser una obra ben feta, i que encara ho continua sent. La modèstia va de part, com deia Maria Aurèlia Capmany.

Què li havien censurat?

La censura me la va fer l'editor, perquè aleshores hi havia la llei Fraga i no era necessari que duguessis un llibre a censura abans d'editar-lo, però si després no agradava els censors o l'establishment, el treien de circulació. Joan Sales va dir: “Faré la cesura jo”. I em va treure totes les coses que feien referència al sexe. Tret d'algunes, perquè jo lluitava molt perquè no les tragués totes. Llavors jo tenia 21 anys i el que volia era publicar. Si no m'ho hagués censurat ell, ho hauria tret la censura. En Sales també em deia: “Això no agradarà als meus lectors”. Es referia a les paraulotes.

Quin lector tenia Club Editor?

Compraven Mercè Rodoreda i Llorenç Villalonga. Lectors de classe mitjana i, sobretot, molt catalanista, perquè llavors de llibres en català n'hi havia pocs. Per això a en Sales no li agradava que es nin, el protagonista del llibre, digués tantes paraulotes.

Es va estrenar amb un protagonista masculí. Ha repetit experiència?

Va ser un nin, però podria haver estat una nina. Per motius de l'argument va ser un al·lot, perquè volia que fes feina a un hotel. En canvi, que a una nina de 12 anys la deixassin anar tota sola a fer feina a un hotel no era creïble. L'any 2000, vaig publicar *Tallats de lluna*, que també té un protagonista masculí. Bé, homosexual, però homo.

Es difícil posar-se dins el cap d'un nin?

Tant com en el d'una nina. A mi no em costa gaire posar-me a la pell dels meus personatges, tant homos com dones. Són personat-

ges. Un escriptor ha de saber no tenir sexe i posar-se en el dels seus protagonistes.

Què han conservat de la primera novel·la les posteriors que ha fet? Hi ha un fil conductor amb les que va escriure després?

Jo supòs que sí, però això ho han de dir els crítics i els estudiosos. Pens que tal vegada és la llengua. En aquesta primera novel·la, la llengua usada és molt dialectal i molt rica. Jo vaig aprendre un mallorquí molt guapo. Tenia un oncle que gairebé no sabia llegir però sabia contar històries molt bé. Em va contar totes les rondalles mallorquines i d'altres que s'inventava. També em cantava gloses i cançons. Jo vaig aprendre a escriure d'aquesta gent. Dins la meua família materna, que eren pagesos, gairebé mai no deien ni un castellanisme. Parlaven de ses seves coses, però mai feien servir el castellà. El meu oncle avi, per banda materna, es deia Joan Cabré. Era pagès, tenia terres i les treballava. Vivia amb un altre oncle avi i el meu avi a la casa pairal. La meua àvia va morir als 46 anys, després de tenir nou fills. Van quedar els tres homos amb els nou fills.

On va aprendre a dir tantes paraulotes? Del seu oncle?

Ell no en deia mai ni una. Com a

mínim, no les deia davant ses nines, perquè ses seves nebodes eren ses nines i jo era sa nina petita. Així com mai van parlar de la guerra davant noltros, mai els vaig sentir dir una paraulota. Jo les vaig aprendre perquè estaven en l'aire. I una, concretament, megoncròstol, que surt al llibre, me la va mostrar de gran un altre oncle meu de Petra.

La primera edició de la novel·la també va passar per mans d'un corrector?

La va corregir directament Joan Sales. De fet, el llenguatge que s'hi fa servir és molt reduït, perquè és el d'un infant de 12 anys. Ara bé, a un barceloní li pot semblar sorprenent.

Per un lector del Principat no devia ser fàcil comprendre'n tots els significats...

De fet, el llibre va agradar molt, fins i tot als crítics. Va ser un petit *succès d'estimació*. Els mateixos crítics a la meua segona novel·la van veure que jo era massa d'esquerres i no els va agradar

L'escriptora mallorquina fotografiada asseguda en un sofà davant la pintura 'Mural' de Sol Lewitt, a CaixaForum. V.M.

“Pens que Llorenç Villalonga no creia gaire en ningú, ni tan sols en ell mateix”